

a hit Isten látásához emel, a tudomány megválaszolja a jövőendő építésének útját és a jézusi erkölcsstan megnyitja szemeidet egy nemesebb életprogram megélésének csúcsai felé! Érezzük-e milyen mély és felelősséggel teljesek Jézus szavai: láss, hívő lélekkel és imádságos szívvel.

Ezen a napon, ebben az órában hangzik felénk is: mit akarsz hogy cselekedjem veled? Ha máskor nem, bár ezekben az áldott percekben nézz mélyen önmagadba és tarts komoly lelki számvetést, dobd ki szívedből a tengernyi sok gyomot és ha úgy érzed, hogy látásod fénye megszürkült, kérd te is Tőle a legdrágábbat: „Uram, add, hogy az én szemeim világa megjöjjön!”

Hangzik felénk édesanyánk szava: vigyázz ifjúságod tisztaságára, mint szemed fényére! Hangzik felénk az egyház, a vallás figyelmeztetése: ne járj vakon az életben, a hit fénye legyen irányítód, Istenországa építésében. Hangzik Jézus szava felénk: járjátok a békesség, a tökéletesedés útját, a rombolás és pusztítás helyett, legyetek az igazibb élet névtelen apostolai. Igen, ma minden hívő léleknek a mélységből a kék ég magasságába kell emelkednie hitben, cselekedetben, a keresztény erkölcs megélésben. Ezt csak úgy tudjuk megvalósítani, hogy szemünkről leoperáljuk a hamis látás hályogát és keressük a jézusi úton a helyes látás megtalálását.

Szóljunk mi is a jerikói út szélén ülő vak emberrel: Add Istenünk, hogy a mi szemeink látása megjöjjön, hogy hitünk fényében járva építsük a Te országodat, Ámen.

DR. SZÁSZ DÉNES

„A RÁD BÍZOTT DRÁGA KINCSET ŐRIZD MEG“

2Tim 1,14

1944 augusztusában történt, hogy lakásom ablakán zörgettek egy estéli órában. Aki jött, hírül hozta, hogy a kórházban van egy barátom és sürgősen beszélni szeretne velem. Öltöztem, indultam, és tíz perc múlva ott is álltam az ágya mellett. Legnagyobb meglepetésemre egy olyan ismerősömre ismertem a betegben, aki kolozsvári diák volt és barátságkedvelő. Az illető súlyosan megsérült a harcban, gyomorlövést kapott, érezte, hogy közeledik a vég, tudta, hogy én a helységben vagyok, beszélni akart valakivel, hagyakozni akart valakinek, akiben megbízhatott. Miután elmondotta sebesülése történetét, könnyes szemmel és jajszó kíséretében ránézett az ujjára és így szólt: Látod ezt a gyűrűt az ujjamon? Én már holnap nem leszek az élők sorában. Dél felé jöjj be, és ha már meghaltam, húzd le az ujjamról ezt a gyűrűt és vidd magaddal. Aztán ha találkozol a feleséggemmel, add át neki és mondd meg, hogy most, az utolsó órában, a halál küszöbén is csak reá, egyedül csak reá gondoltam. Hazamentem, alvás nélkül virrasztottam át az éjszakát, egyre inkább tűnődve a szomorú emberi sorson, a fiatal életéken. Másnap, ahogy meghagyta, délfelé bementem a kórházba.

Barátom már halott volt. Lehúztam ujjáról a gyűrűt, zsebembe tettem és hangtalan búcsúval hagytam magára az örökkévalóság útjára lépett barátomat.

Aztán harcok jöttek, helységkiürítés, vándorlás országrészekén át. Sokszor nyúlt zsebembe avatatlan kéz, de azt a kis aranykarikát én szinte pillanatonként megtapogattam, hogy megvan-e; a remegés nem egyszer még a lélegzetemet is belém szorította, hogy nem veszik-e észre. Aztán egyszer csak kapcsolatot teremthettem a feleséggel és átadtam neki a gyűrűt az utolsó üzenettel. Úgy éreztem magamat, mintha valami mázsás terhet vettek volna le vállaimról. Hogyne, hiszen eleget tehettem egy barátom utolsó kívánságának, eleget tehettem a Biblia intésének: „A rád bízott drága kincset őrizd meg.”

Nemrég egy olyan folyóirat került a kezembe, amelyiknek lapján két ember, egy fiatal és egy idősebb volt lefényképezve. Az idősebb vallott az újságírónak a fiatalról, a fiáról. A cikk kb. ezt tartalmazta: „A galíciai harcok alkalmával állófront alakult ki. Egyszer csak észrevettem, hogy a két front közötti téren egy kis gyermek sirdogál. Talán elvitte feje fölül a házat az akna, talán szüleit ragadták el? A gyermek csak sírt vigasztalanul. Nem törődve paranccsal, tiltással, elindultam csúszva a síró kisgyermek felé. Hónom alá vettem, visszahoztam az egységemhez. Szóltam hozzá, de nem értette beszédemet; szólott, s én sem értettem. De azt láttam, hogy éhes és fázik. Enni adtam, ruhámba csavartam. A társaim csak nevettek rajtam, hogy meggyújtom a bajomat vele. Ettől kezdve a kisgyermekre gondom volt, mint a szemem világára. Magam mellé fektettem, testemmel melengtettem. A visszavonuláskor magammal hoztam és szinte mesébe illik: utunk a kapunk előtt vezetett el. A feleségemet kihívtam, átadtam neki a gyermeket: vigyázz rá, Isten rendelte nekünk. A háború után hazakerültem. Nem tudom kié volt, nem tudja kié volt. Csak azt tudom, hogy attól a pillanattól kezdve, ahogy magamhoz vettem, úgy vigyáztam reá, mint a szemem világára, neveltem, taníttattam, gyermekeim nincs, nevemre irattam. Mintha felső parancs diktálta volna: „A rád bízott drága kincset őrizd meg!” Kallódó emberi élet, Isten bízta rá egy másik ember kezére s milyen szép, hogy az megértette az isteni üzenetet.

Közel kétszáz esztendővel ezelőtt, pontosabban 1772, szülőfalumban, Medeséren lelkészváltás történt. Az egyházközség derék lelkészét, aki egyben esperes is volt, megválasztották Böződre. Nagyobb eklézsia, nagyobb jövedelem, nagyobb tekintély. Elfogadta hát a kínálkozó szerencsét. Ki volt tűzve a költözés ideje ápr. 16-ra. Húvös, szeles tavaszi éjszaka volt. A lelkész előző napon már összepakolt, hogy a másnap reggel érkező böződi szekereseknek ne kelljen sokat várakozniok. Családjával együtt úgy hajtotta álomra fejét, mint aki utoljára veszi igénybe a régi papi ház és falu melegét. De hajnalra virradólag valaki rágyújtotta a meredek tetejű zsindelyes házat. Csak akkor vette észre, amikor már a láng, mint óriás vörös kakas felfutott a háztetőn s a lobogó fény betöltötte a félutcányi teret. Amit megfoghatott, családjával menekített a lakásból. Össze voltak pakolva — ez volt a nagy szerencse —, ingóságának nagy részét sikerült nagy nehezen kimenteni az égő házból. Ekkor már kifordított kemencéhez hasonlított a meggyúlt épület. Pattogott és lobogott még a padlózat is. És az esperes-lelkésznek ekkor jutott eszébe, hogy az egyház ládája az irodában maradt s abban benne van az egyházközség és az egyház-

kör minden klenódiuma, jegyzőkönyve, levéltára. Nem törődve a következményekkel, beszaladt az égő házba. Már emberek kerültek volt oda. Imádságos hang hagyta el az ajkakat, én Istenem segítsd meg. Némelyek már látni vélték, amint a nagy vaspántos ládával az esperes birkózik a lángoló küszöbön. És ekkor egy hatalmas reccsenéssel a ház leomlott. Maga alá temette a szerencsétlen embert. És így lett vége ennek a kitűnő embernek, aki a köteleességteljesítés példaképeként áll ma is előttem. Reggel, amikor jöttek a szekeresek, már csak rom volt a ház helyén. Délfelé szertehúzták a széndarabokat s amint a Ravában megőrzött egykori leírás bizonyítja, csak egy „fonsika” maradt az esperesből, az egyik lábából. Miért ment be az égő házba? A felelet egyszerű: Mert lelkében égett az isteni üzenet: „A rád bízott drága kincset őrizd meg!”

Mindannyiunkra biz a gondviselő Isten valamilyen kincset: reám akkor, a háború forgatagában a karika gyűrűt bizta. A katonára a gyermek életét, a szomorú véget ért esperesre az egyház ládáját a klenódiumokkal és régi írásokkal. A szülőre rábizza a gyermeket, a nevelőre a növendéket, a felettesre a katonát, az orvosra a beteget, a gépkocsivezetőre az utasokat, a lelkészre a gyülekezetet, az országvezetőre az ország népét. S ha figyel az ember a lelkiismeretének szavára, én is, más is hallhatja ott a figyelmeztető hangot: „A rád bízott drága kincset őrizd meg!”

Mireánk is egy értékes kincset bízott a jó Isten, a *mi unitarius hitünket*. Nem súlyban, vagy térfogatban mérhető kincs ez, de annál inkább mérhető emberi magatartásban. Nem olyan, amit a rozsdá, vagy a moly megemészthet, de olyan lelki kincs ez, amely magától is odalesz, mint a kámfor, ha vigyázatlanul nyitva felejtjük szívünk szelencéjét. Ezt a kincset, mint jézusi hagyatékat Dávid Ferenc osztogatta elődeinknek több mint négyszáz esztendővel ezelőtt. Ezért a kincséért vitáztak az elődök a bibliás hitvitákon. Ezért a kincséért formálta legszébb betűit az öreg Heltai, a nyomdász. Ezt a kincset védelmezték a félrevert harangú templomkastélyokban. Ezt a kincset próbálták megégetni Enyedi György *Explicationes* c. munkájában, amidőn nyilvánosan máglyára vetették. Ezt a kincset menekítette Toroczkai Máté a torockói vasbányák felé, hogy a veszély múltával onnan fényezetten hozza majd vissza. Ennek a kincsnek a fénye szúrta szemüket az ellenreformáció képviselőinek, akik nem akartak túltekinteni a maguk homályán. Ennek a kincsnek a védelmére emelte a szellem új barikádjait az egyház második megalapítója, Szentábrahámi Mihály. A nagy adományozók, Zsuki, Augusztinovics, Berde, Brassai ezért áldozták oda négy évszázadon át mindenüket. És ebben a mi századunkban is mennyi a hősi erőfeszítés, mennyi nagyszerű áldozat ennek a kincsnek, ennek a hitnek érdekében.

Mi hát ez a hit? Nem is kísérletezem ennek megfogalmazásával, hiszen annyi sokan tették már ugyanezt. Inkább képletesen szólok s azt mondom: lépcső ez, amely az Istenhez vezet; ablak ez, amelynek üvegén keresztül tüneményesen szépnek látszik az élet s nagyon emberinek Jézus arca; villámhárító ez, amely veszélyteleníti az égi és földi feszültséget; útjelző ez, amely mindig megmutatja a becsületes, egyenes irányt; szemafor ez, amely előnkbe mered riasztó fényével a tiltott utakon; kéz ez, amely letörli a könnyeket, és megvigasztal; helyes emberi magatartásra készítő sugallat.

Ez a kincs neked, nekem, mindannyiunknak érték még ma is, amit érdemes megőriznünk. Őrizzük meg hát.

Fizikai képességeinkről állítják a tudós orvosok, hogy erőnlétünk a gyakorlástól függ. Ha szerveinket nem vesszük igénybe, elsatnyulnak, elsorvadnak. Fokozottan így van ez belső kincsünkkel, a hittel is. Ezért a ránk bízott drága kincset igyekezzünk megőrizni. Ámen.

TÖRÖK FERENC

A HANGVILLA

Ezelőtt jó néhány évvel földrengés rázta meg Jugoszlávia egyik kis városát, Skopljét. Mitha láthatatlan kezek rázták volna meg a mindenség tartóoszlopait, rettenetes nyughatatlansággal megmozdult a föld. A városba érkező mentőalakulatok szeme elé rettenetes látvány tárult. Mindenütt rom, jaj, pusztulás, halotti csend.

Egy orvos—műszaki-csoport kutat a romok között. Keresik a még feltehetően életbe maradtakat. Egyikük kezében egy fényes tárgy csillog, hasonló a villához, csakhogy kisebb. Csodálatos kis műszer, amelybe elektronikus hangrezonátor van beszerelve, és annak segítségével fel lehet fedezni a romok alatt lévőket. A megmaradt és eltemetett emberek egyre halkuló lélegzését a kis készülék azonnal jelzi, kétágú villája ide-oda hajladozik, felveszi a lélegzés ütemes ismétlődését, és a törmelék alól kiemelik a tehetetlen testet... Most egy félig épségben maradt ház romjain állanak. Az ezüstös kis villa ágai megmozdulnak, és a romok alól egy ötéves kislány élettelennek látszó testét hozzák a felszínre. Kis kezei még most is görcsösen szorítják a hajas babát. Könnyeket fakasztó, megrázó kép: szülei mellette fekszenek, holtan, örökre elnémultan. A kisleány megmenekül, de oda a gyermekszoba öröme, gyönyörű világa, oda a meseország.

Nincs fenségesebb hivatás e földön az életmentésnél, örök és győzelmes küzdelemben állani a halállal, rombolással, vésszel, tudatos és tervszerű pusztítással, vagy a világban még fellelhető betegségekkel. Különbözhetünk fajban, vallási meggyőződésben, a bőr színében, de egyben és másban azonosak vagyunk: a szenvedés és öröm elviselésében, illetve az előbbi kiiktatásában és az utóbbi állandósításában. Mert ugyan mivel elviselhetőbb a koporsó fájdalma a grönlandi halásznak, mint az afrikai négernek, vagy talán nem örvendez-e úgy gyermeke világrajöttén az az ausztrál dokkmunkás, mint a szicíliai tengerész? Agyunk rostjaiban kergethetik egymást különböző gondolatok, de mindannyiunknak szíve és lelke van. Pál szerint: „Mert nincs különbség zsidó meg görög között, mert ugyanaz az Úr mindeneknek... akik őt segítségül hívják” (Róm 10,12).

Az életmentés egyetemes emberi parancs. Itt nemcsak a fizikai egyed, a „romlandó test” megtartásáról van szó, hanem szellemi értel-